

مدیریت منابع انسانی در دوران کرونا: تغییر نقش اعضای هیات علمی آموزشی همراستا با مدافعان سلامت

آذر درویش پور^۱ و^{۲*}

۱- گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی زینب (س)، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران (نویسنده مسئول)

۲- مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران.

ایمیل: Darvishpour@gums.ac.ir

سردبیر محترم

از ژانویه سال ۲۰۲۰ یک بحران ناگهانی در سلامت عمومی جهان ایجاد شد که در طی مدت کوتاهی از شهر ووهان چین به سراسر جهان گسترش یافته و به تهدیدی جدی برای بشر بدل شد (۱). به گفته مرکز کنترل بیماری، این یکی از مهمترین و غیرقابل پیش بینی ترین بحران های سلامت عمومی جهانی در چند وقت اخیر بوده است (۲). شیوع ویروس کرونا در کشور و ابتلای تعداد زیادی از هموطنان به این ویروس منحوس، کادر درمانی و پزشکی کشور را درگیر خود کرد. از جمله چالش های مدیریتی در این دوران می توان به کمبود نیروی انسانی به خصوص پرستار اشاره کرد. البته این کمبود در سال های قبل هم احساس می شد، ولی با شیوع ویروس کرونا، این احساس نیاز بیش از پیش احساس شد. از جمله راهکارها در مدیریت نیروی انسانی در دوران کرونا با توجه به کمبود ذکر شده، استفاده از ظرفیت نیروی انسانی هیات علمی آموزشی پرستاری بود؛ بطوریکه این اعضا به بخش های ستادی و مراکز تحقیقاتی دانشگاه فراخوان شدند تا پرستاران شاغل در مراکز تحقیقاتی و ستادی جهت مراقبت از بیماران در مراکز درمانی حضور یابند، و اساتید و مدرسان دانشگاه بجای آنها در ستاد در جمع آوری آمارهای مرتبط با کرونا انجام وظیفه نمایند. لازم به ذکر است که حضور هیات علمی آموزشی در بخش های ذکر شده، توجیهی برای عدم انجام نقش اصلی آنها یعنی آموزش دانشجویان نبود. اگرچه که کووید-۱۹، در کوتاه مدت، شیوه تحصیل و یادگیری را با تغییر و تحول عجیب و عظیمی روبرو کرد و بر سیستم های آموزشی سراسر جهان و ایران تأثیر گذاشت و منجر به

بسته شدن دوره های حضوری در مدارس و دانشگاه ها شد (۳)، ولی برای اینکه آموزش دانشجویان در طول دوره فاصله گذاری اجتماعی دچار وقفه نشود و برنامه های درسی طبق برنامه از قبل مشخص شده، تداوم داشته باشد راهکارهای مختلفی از جمله آموزش مجازی ارائه شد (۴). تهیه محتوای آموزشی برای آموزش مجازی بار سنگینی برای اساتید بود. زیرا هم تهیه آن با نرم افزار های جدید و صدا گذاری اسلایدها بسیار زمان بر بود و هم استفاده از فناوریهای ناآشنا و سامانه های جدید برای تهیه محتوا نیازمند زمان و تلاش برای یادگیری کار کردن با آن نرم افزارها و سامانه ها بود. مدرسان نیز چون قبلاً در مورد شیوه آموزش مجازی دوره های مشخص و مفیدی را سپری نکرده بودند لذا تحت فشار کاری زیاد قرار گرفتند. نقش پر رنگ پژوهشی در ایام دور کاری و انتظار دانشگاه برای انجام پژوهش های با موضوع کرونا، از دیگر نقش های اساتید در دوران کرونا بود. رشد قابل توجه تعداد طرح های تحقیقاتی تصویب شده و مقالات علمی پژوهشی چاپ شده توسط اعضای هیات علمی (۵) حکایت از این نقش و عملکرد دارد. با شروع کارآموزی ها در آموزش پزشکی از خرداد ۱۳۹۹، دانشجویانی که نزدیک یکسال در خانه بودند، به ناچار برای کارآموزی باید حاضر می شدند. این حضور در کارآموزی موجب ترس و نگرانی در دانشجویان و خانواده های آنان شد. از جمله نقش های اعضای هیات علمی آموزشی، ایجاد آرامش در دانشجویان و کاهش ترس و اضطراب آنها بود. آنها با صحبت با دانشجویان و توضیح شرایط حرفه ای، شرایط کارآموزی را در عمل به گونه ای مهیا کردند که پس از گذشت چند ماه، دیگر هیچ دانشجویی از مراقبت از بیماران

اگر چه کمتر مورد توجه مردم، مسئولین و رسانه ها قرار گرفت ولی نمی توان نقش آنها را در مقابله با بحران و پاندمی کرونا نادیده گرفت. تجربه آموزش در دوران کرونا نشان از آن دارد که اعضای هیات علمی آموزشی با وجود شرایط سخت و طاقت فرسا از اهداف و وظایف آموزشی خود عقب ننشستند و حتی با مسئولیت پذیری بیشتر آن را به سرانجام رسانند. با این توضیحات به نظر می رسد وقت آن است در رابطه با نقش گروه های مختلف تیم سلامت از جمله اعضای هیات علمی آموزشی در کنترل و مقابله با کرونا بازنگری صورت گیرد.

کلیدواژه ها: کووید-۱۹، مدیریت، نیروی انسانی، آموزش.

تضاد منافع

نویسنده اعلام می کند که هیچ گونه تضاد منافع وجود ندارد.

References

1. Shah K, Kamrai D, Mekala H, Mann B, Desai K, Patel RS. Focus on Mental Health During the Coronavirus (COVID-19) Pandemic: Applying Learnings from the Past Outbreaks. *Cureus* 2020; 12(3):e7405.
2. Fernandez AA, Shaw GP. Academic Leadership in a Time of Crisis: The Coronavirus and COVID-19. *Journal of Leadership Studies* 2020; 14(1):39-45.
3. Hajizadeh A, Azizi G, Keyhan G. Analyzing the opportunities and challenges of e-learning in the Corona era: An approach to the development of e-learning in the post-Corona. *Research in Teaching* 2021; 9(1): 204-174.
4. Viner RM, Russell SJ, Croker H, Packer J, Ward J, Stansfield C, Mytton O, Bonell C, Booy R. School closure and management practices during coronavirus outbreaks including COVID-19: a rapid systematic review. *Lancet Child Adolesc Health* 2020; 4(5):397-404.
5. Mehr news report. Corona did not oppose Iran's scientific growth / Statistics of scientific documents in the days of Corona. Available from: <https://www.mehrnews.com/news/518220>

حتی بیمار کرونایی واهمه نداشت. همه گیری بیماری کووید-۱۹ آنچه اغلب نادیده گرفته می شد را به همگان یادآوری کرد، نقش همیشگی پرستاران در سیستم مراقبت های بهداشتی بود. در سال ۲۰۲۰ نقش مهم پرستاران بیش از پیش مورد توجه قرار گرفت. سازمان بهداشت جهانی (WHO) سال ۲۰۲۰ را «سال پرستاران و ماماها» نامگذاری کرد (۶). بسیاری از تصاویر هنری از شجاعت و از خودگذشتگی پرستاران در رسانه های اجتماعی به اشتراک گذاشته شد (۷). منظور این رسانه ها، پرستارانی بودند که در بیمارستان شاغل بودند و به عنوان خط مقدم مبارزه با کرونا معرفی شدند. اما در میان گروه های مختلف تیم سلامت، آنچه جایی دیده نشد و مورد توجه واقع نشد نقش اعضای هیات علمی آموزشی بود. این گروه اگر چه به ظاهر در خط مقدم مبارزه نبودند ولی نقش بسزایی در تربیت دانشجویان به عنوان نیروهای آینده نظام سلامت داشتند. بطور کلی نقش های اعضای هیات علمی آموزشی

6. World Health Day. The nursing workforce is critical to COVID-19 (coronavirus) and global health. 2020. Available from: <https://blogs.worldbank.org/health/world-health-day-nursing-workforce-critical-covid-19-coronavirus-and-global-health>
7. Speaker SL, Moffatt C. The National Library of Medicine Global Health Events web archive, coronavirus disease (COVID-19) pandemic collecting. *J Med Libr Assoc.* 2020; 108(4):656-662.